

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

2 Væreligiosæ vitæ statum coluerit .

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

Greg. Naz.

Hanc denique D. Thomæ doctrinam confirmare possumus eleganti Gregorij Nazian. testimonio, quod ipse quidem Basilio præstitit oratio. 20. multo tamen verius, ac perfectius Christo quadrat. Cum solitaria (inquit ille) vita, & quæ societate gaudet, ut plurimum inter se disiderent, ac pugnant, ne utraque omnino, vel commoda, vel incommoda sua, pura, & immixta haberet: præclare eas inter se reconciliauit, ac permisit, ut nec contemplatio communicationis, expers esset, nec actio contemplatione careret, sed quemadmodum terra, & mare, ita etiam hæc due vitæ commoda sua inter se communicantes ad vnicam Deigloriam concurrerent. Multaque similia in eandem sententiam edisserit orat. 21. in Athanas. ubi inter alia describit. Sic enim hæc duo, hoc est, tranquillam actionem, & actiuam tranquillitatem, consociavit, & copulavit: ut persuasum omnibus redderet, monasticæ vitæ professionem, morum potius grauitate & constantia, quam corporis secessione exprimi, atque insigniri.

SECTIO II.

Virum Christus Dominus religioſe vitæ statum coluerit.

Iacob. 1.

In nomine vitæ religioſæ intelligamus vitam sanctam, & honestam, eo generalis locutionis genere, quo dixit Iacobus cap. 1. Religio munda, & immaculata apud Deum, & Patrem hæc est, visitare pupillos & viduas in tribulatione eorum, & immaculatum se custodire ab hoc seculo: hoc inquam, loquendi modo non est locus quæstioni, satis enim constat, Christum sanctissimam duxisse vitam. Si vero ea voce peculiariter illam viuendi rationem, & statum intelligamus, in quo homines ab effectibus terrenarum rerum abstracti Diuino muneri consecrantur, paupertatem, castitatem, & obedientiam colentes, hoc sensu pauca possunt certo affirmari, dubitari vero, & inquiri permulta.

Primo igitur de obedientiæ voto, aut professione certum est non habuisse locum in Christo. Quia propter dignitatem personæ nulli hominum iure subditus fuit, ut priori tomo ostensum est. Et quamuis prioribus annis subditus fuerit parentibus; postea verò nullum habuit cui specialiter obediret, nec iure, nec facto, quamuis sacerdotibus, & Principibus Republicam gubernantibus iuxta communem legem, & morem obediret. Secundo certum est, Christum Dominum perpetuam virginitatem seruasse. Hoc est de fide certum, quia licet in Euangelio in proprijs terminis non sit expressum; tamen ex tota illius serie satis constat, & vniuersa Ecclesia semper intellexit, & omnes Patres passim prædicant, neque oportet rem satis perspicuam ac manifestam, quam ne heretici quidem in dubium vnquam vocarunt, latius comprobare. Congruentia autem sunt etiam per se notæ, primo quia hæc vitæ ratio est per se excellentior, & ad omnem finem incarnationis, & vitæ Christi magis accommodata, & officio Doctoris, ac sacerdotis summi aptissimè conueniens. Secundo quia Euangelica puritas maxime decebat Diuinam personam. Tertio propter exemplum: Prædicaturus enim erat hominibus virginitatis consilium, ideoque operæ pretium fuit, ut eos ad amplectendam illam suo exemplo permoueret. Quo loco adduci possunt omnia, quæ supra agentes de virginitate B. Mariæ ex Patribus congestimus, illa enim multo magis in Christo locum habent.

Perpetuam
Christo vir-
ginitatem.

Dubium.

D. Thom.

Inquiri tamen consequenter potest, vtrum Christus Dominus Deo virginitatem suam, & perpetuam castitatem voto consecrarit. Sed de hac re nihil vel in Scriptura sacra, vel in veteribus Patribus scriptum inuenio: D. Thom. quidem 2. 2. q. 88. arti. 4. ad

3. in genere attigit quæstionem, an Christus aliquid voverit, & id simpliciter negare videtur, quanquam solum dicat, quod Christo secundum se non competeat vovere, duasque huius rei reddit rationes. Prima, quia erat Deus. Secunda, quia voluntatem habebat firmatam, & immobilem in bono: (finis enim voti esse videtur stabilire voluntatem in eare, quæ Deo promittitur) sed natura harum rationum concludit. Nam quamuis Deus esset, erat etiam homo.

Quapropter mihi non est dubium, quin non obstante Diuinitate personæ suæ fuerit capax voti, & obligationis ex illo ortæ. Probatur, quia ratione naturæ, & voluntatis humanæ erat capax proprii domini, propriique iuris, & obligationis. Item hac ratione poterat sese obligare homini per veram promissionem, cur non etiam Deo? Nam vnitas personæ Diuinæ in vtraque natura Diuina, & humana non obstat, quia ea non obstante poterat intercedere vera ratio iustitiæ, & satisfactionis Christi hominis ad Deum (ut in superioribus ostensum est) ergo poterat etiam interuenire promissio, & obligatio eius. Non enim hæc est magis ad alterum, quam iustitia. Præterea fuit Christus capax præcepti, ergo & voti: Patet consequentia, tum quia votum habet vim cuiusdam particularis legis, tum etiam quia non minus videtur repugnare Deo recipere legem à superiore, quam se obligare superiori, ergo si primum habet locum in Deo propter assumptam naturam, secundum non repugnabit illi. Et hæc quidem rationes non solum videntur probare non repugnasse simpliciter votum Christo, eò quod Deus esset; sed etiam non fuisse indecens, neque minus conueniens, sicut non fuit indecens habere præceptum, neque orare, sacrificium offerre, aliosve actus religionis exercere, ergo neque actus vouendi, & voti observatio, qui sunt ex perfectioribus actibus religionis. Et hinc etiam videtur eneruari altera D. Thomæ ratio. Quia votum nec solum, nec præcipue est propter firmandam voluntatem: sed propter offerendum Deo obsequium, consecrandamque & ad nobiliorem ordinem eleuandam ipsam voti materiam. Ac denique, ut actus ex voto factus perfectior sit, quam sine voto. Et hic etiam locum habet argumentum factum de præcepto, quod positum fuit Christo, etiam si haberet voluntatem firmatam in bono idemque facturus esset, etiam si non interueniret præceptum. Quia præceptum non semper ponitur propter inducendam, seu firmandam voluntatem, sed per se propter maius obedientiæ bonum.

Ex quo aliqui probabiliter opinantur, sicut Christus habuit præceptum moriendi pro hominibus, ita etiam de eadem re votum emisisse. Atque ad hoc accommodant illud Psalm. 21. *Vota mea Domino reddam.* Nam Psalmum illum de Christo omnes interpretantur. In eo enim habentur verba illa, quibus Christus in Cruce vltus est, *Deus Deus meus, quare me dereliquisti,* & ita Glossa ibi verba illa de Christo interpretatur: Et quamuis Diuus Thomas probabiliter dicat Christum ibi esse loquentum in persona suorum membrorum, si tamen propriè, & sine incommodo potest de Christo intelligi, cur non ita interpretabimur? Nam & Hieronymus ibi inter alia inquit, *Vota Christi sunt Natiuitas, vel passio, vel mysterium corporis; ac sanguinis eius.* Quæ non possunt vota dici, nisi quatenus voto oblata sunt. Eodem ferè modo exponit Augustinus ibi. Basilii verò, & Theodoretus addunt, *votum*, ibi propriè significare promissionem. Est ergo probabile Christum in primo instanti conceptionis suæ, se voto consecrasse Deo ad redimendos homines, & in hunc finem omnes actiones, ac passionem vitæ suæ voto obtulisse, erit igitur etiam probabile perpetuæ virginitatis votum Deo nuncupasse. Et confirmatur tandem, quia virginitas per se est

Christus vo-
ti capax sic
ut & præ-
cipi.

Psalm. 21.

Glossa.
D. Thom.

Hieronym.

August.

Basil.

Theodoret.

Responsio

Christum

perpetuæ vir-

ginitatis vo-

tum Deo

nuncupasse

probabile est.

se est

se est amabilis, & digna Christo: ergo & eius perfectio ac consecratio. Huc accedit quod hac ratione voluit Christus, matrem suam virginitatem vouere: nobis etiam consilium ut idem faciamus, quid ergo ob stare potest quo minus in hoc ipse praeferat exemplo, cum ad perfectionem hoc spectet & nullam imperfectionem includat, quae Christum deceat? Certè videtur hic dicendi modum habere plurimum pietatis ac probabilitatis. Neque videtur aduersari D. Thomae, quia ipse solum videtur docuisse, non fuisse eandem rationem vouendi in Christo, quae in nobis est: atque esse in eo peculiarem causam, ob quam voto non indigerit, quod rectè probant rationes eius. An verò de facto voverit, nec ne, videtur consulto praetermisisse propter rei incertitudinem: quod si non consilium eligendum nobis est ne rem nouam & incertam simpliciter affirmare videamur. Nobis ergo sufficiat Christum à principio castitatem coluisse eamque firmam, ac stabili voluntate sibi proposuisse, & in diuinum honorem, & gloriam retulisse. Vnde fit, ut eminenter habuerit, quidquid perfectionis est in castitate Deo consecrata per votum, siue proprium, ac formale votum emiserit, siue non.

Christus paupertatis seruauit, & coluit.
Matth. 17.
2. Cor. 8.
Matth. 10.
§ 19.

Tertio certum est, Christum Dominum paupertatem seruasse, atque coluisse. Hoc constat ex historia Euangelica. Nam Matth. 8. dicitur: *Filius hominis non habet ubi caput suum reclinet.* Idem notat Hieronymus. Matt. 17. in illo facto, quando Christus misit Petrum ad mare, ut afferret vnde solueret tributum: vnde 2. ad Corin. 8. ait Paulus, *Scitis gratiam Domini nostri Iesu Christi, quoniam propter vos egenus factus est.* Deinde Christus consilium dabat Apostolis suis Matth. 10. *Nolite possidere aurum, neque argentum,* ergo maxime decebat ut quod praedicabat verbo, doceret exemplo. Vnde Matth. 19. dicebat, *Si vis perfectus esse, vade, vende omnia quae habes, & da pauperibus, & sequere me;* id est, imitare me, & statim subiunxit diuitem difficile posse saluari, & ideo Petrus respondit: *Eccce nos reliquimus omnia, & sequimur te,* ergo dabat Christus discipulis suis exemplum paupertatis. Quocirca haec veritas in genere, & absolute sumpta de fide est, & tradita in decretis Pontificum, quos statim referam.

In modo autem explicandi hanc paupertatem magna controuersia est, quae (ut multi existimant) inter summos quoque Pontifices versatur. Ut verò intelligatur, ponendum est primo, non esse sermonem de paupertate, quae excludat excellens illud, & quasi diuinum dominium, quod Christus habuit in omnibus creaturas ratione hypostatice vnionis, de quo in priori tom. disputa. 43. Sect. 2. latius disseruimus: est igitur sermo de paupertate, ut est in usu hominum, & dicit carentiam humani dominij, aut vsum liberi earum rerum quae corpori necessaria sunt. Secundò ponendum est, non esse quaestionem de tempore vitae Christi ante baptismum. Nam de illa iam superius satis diximus, victitasse scilicet ex bonis parentum: & fortasse etiam aliquid suo labore, & fabrilis arte peperisse. Nec affirmari satis potest, verum aliquid eo tempore, ut proprium possederit, quanquam de bonis immobilibus satis certum videatur, eorum non habuisse dominium, quia neque parentum fuit haeres, neque illis emendis, aut acquirendis nauauit operam. Quod si Beatus Ioseph bona aliqua immobilia reliquit, verisimilius est dono illa dedisse Virgini, si ipsa vitam tranfigendam indigebat. Ceterarum autem rerum mobilium potuit fortasse Christus habere dominium aliquod, seu proprietatem, licet etiam fieri potuerit, ut solo usu contentus sibi à parentibus dato, dominium illis proprietatemque permiserit. Vel credi etiam potest in illa sanctissima Familia Iesu, Mariae, & Iosephi omnia fuisse communia, seruato tamen ordine. Nam Iosepho commissum erat, vt esset veluti dispensator illius domus, & verisimile est, Christum semper sese ut subditum, inferioremque gessisse: at-

que adeo nihil ut proprium toto illo tempore possedisse, ac dispensasse, sed iuxta parentum arbitratum.

Omissio ergo hoc tempore, de reliquo est controuersia, quod genus paupertatis professus tunc fuerit. Et primò est dubitatio de modo, seu obiecto huius paupertatis, vtrum scilicet omnium rerum dominium à se abdicauerit, solo usu retento, an proprietatem aliquarum rerum habuerit, vel in particulari, vel in communi: & est quaestio de rebus mobilibus, nam de immobilibus eadem, vel maior ratio est de hoc tempore, quae de tota vita superiori, & ita de his bonis nulla est controuersia, sed de mobilibus & usu consumptibilibus. Ratio verò difficultatis est, quia Nicolaus IV. in c. *exit*, de verb. signifi. in sexto, tradit Christum exemplo suo docuisse eam paupertatem, quae omnium rerum paupertate, tantum in communi, quam in particulari priuat. Vnde sentire videtur, eo tempore non habuisse Christum dominium, neque in particulari, neque in communi etiam earum rerum quae usu consumuntur. At verò Ioannes XII. in extrauagantibus, Ad conditorem, & Cum inter nonnullos, & Quia quorundam, de verborum significatione, videtur damnare ut haeticum dicere, Christum nullius rei proprium dominium habuisse. De quorum Pontificum disensione videri possunt Turrecremat. libro 2. summ. capite 112. & Bellarmin. libro 4. de summo Pontifice, capite 14. & Soto libr. 4. de iust. quaest. 1. artic. 1. Sed exponamus breuiter primò, quid res habeat: inde vero constabit, quid ad praedicta iura respondendum sit. De re igitur plura quatuor mihi videntur partim certa, partim verisimilia.

Primum est in aliqua parte illius temporis habuisse Christum aliquarum rerum dominium, saltem in communi, id est, simul cum discipulis. Hoc Christus autem ut minimum docet Ioannes 22. & colligi potest ex liquatis rebus Ioannis 4. ubi dicitur, *discipulos abisse in ciuitatem, ut rum dominos emerent.* Et cap. 6. dixit Christus ad Philippum, *Vnde ememus panem, ut manducet huius?* & Matth. 14. dixit: *Non habent neceffe ire, dare illis vos manducare:* & Ioannis duo decimo dicitur: *Iudam habuisse loculos, & ea quae mittebantur portare, & additur ibidem Iudam fuisse furem & latronem eo, quod aliquid ex illis bonis vsparet.* Agebat ergo contra iustitiam, & dominium, quod in ea bona Christus, & alij Apostoli habebant: & cap. 13. cum Christus dixisset Iudae, *Quod facis facis, putarunt discipuli, quia loculos habebat Iudas quod dixisset ei Iesus, Eme ea, quae opus sunt nobis ad diem festum, aut ut egenis aliquid daret.* Quae omnia supponunt fuisse aliquarum rerum dominium in collegio Apostolico, cui Christus praerant. Vnde Gregorius Nazianzenus oratione 16. in fine, ut exemplo Christi homines ad erogandam eleemosynam inducat, inquit, *Quin meminet Christi crumena, quae nos ad pauperes alendos exhortatur.* Et Augustinus lib. de mendacio capite 15. *Videmus & ipsum Dominum habuisse loculos, quod ea, quae dabantur, mittebantur, ut seruari possent ad usum pro tempore necessarios.* Similia habet de opere monachorum capite decimo quarto & concione tertia in Plam. 103. & ratio probatur. Quia non poterat Christus non habere usum aliquarum rerum, & illum habebat liberum, & independentem ab alio, qui omnino esset extra collegium Apostolicum, ergo necesse est, ut vel CHRISTVS ipse, vel saltem totum illud collegium haberet talium rerum dominium. Patet consequentia, tum quia dominium nihil aliud est, quam facultas libera vtendi in omnem usum. Tum etiam quia illae res non habebant alium dominum. Nisi quis fortasse dicat voluisse Christum, ut vel soli Apostoli haberent illud dominium, vel certè, ut maneret apud eos, à quibus eleemosynas accipiebant, ipsis solum usum recipientibus, quae tamen & valde friuola sunt, &

Aliquo tempore possit habuisse dominium.
Christus autem ut minimum docet Ioannes 22.
colligi potest ex liquatis rebus Ioannis 4.
ubi dicitur, discipulos abisse in ciuitatem, ut rum dominos emerent.
Et cap. 6. dixit Christus ad Philippum, Vnde ememus panem, ut manducet huius?
Matth. 14. dixit: Non habent neceffe ire, dare illis vos manducare:
& Ioannis duo decimo dicitur: Iudam habuisse loculos, & ea quae mittebantur portare, & additur ibidem Iudam fuisse furem & latronem eo, quod aliquid ex illis bonis vsparet.

Ioan. 12. § 17.

Greg. Naz.

August.

sunt, & sine fundamento conficta. Quia hoc neque ad perfectionem spectabat, neque ad moralem usum aliquid referebat: Et hæc est fundamentalis ratio huius veritatis. Quia huiusmodi dominium in communi neque perfectioni, neque eius statui repugnat.

Secundo verisimilius mihi est in aliqua etiam parte illius temporis habuisse Christum dominium aliquarum rerum proprium, & in particulari. Hoc probatur, quia non statim, ac baptizatus fuit, habuit discipulos, quibus cum in communi viveret, ut eis statim essent omnia communia: sed aliquo tempore saltem brevis solus debebat, & quando cepit habere sectatores, non statim habuit illos stabiles, & perfectionem profitentes. Vnde legimus semel, atque iterum Apostolos vocasse, quia non statim à principio cum eo permanserunt, nec effecerunt unum veluti corpus politicum, quod esset capax dominij communis, ergo necesse erat, ut eo tempore eorum, quæ Christus possidebat, & ad victum, & vestitum ei donabantur, proprium, ac peculiare habere dominium, ut eisdem rationibus ostendi potest. Quia tunc habebat liberum usum illarum rerum, nec potest fingi, apud quem alium earum dominium resideret. Præterea hoc nihil perfectioni derogat, quia pro temporis, & status opportunitate non poterat esse alia conueniens viuendi ratio. Denique hoc ipsum insinuat Ioannes vigesimus secundus dicens, cum hoc non sit per se malum, etiam decuisse, ut in hoc genere paupertatis, & moderati dominij Christus esset hominibus exemplo. Cum enim Christus esset commune omnium exemplum, & doctor, decuit ut omnibus præberet exemplum, & ijs, qui perfectam, & ijs, qui minus rigidam paupertatem profiterentur.

Tertio certum esse debet Christum Dominum aliqua parte illius temporis, nihil proprium in Particulari habuisse: sed ad summum in communi. Hoc sentit vterque Pontifex supra citatus. Et colligitur satis ex locis Euangelij, & alijs coniecturis, & rationibus adductis.

Quarto, & aliquando Christus tam in speciali, quam in communi omnium rerum proprietate caruerit, dubium, & incertum est. In hoc enim Pontifices dissidere videntur: possumus autem hac vti distinctione. Nam aliud est actu carere huiusmodi rerum dominio: aliud verò etiam professione, seu proposito, vel (ut ita dicam) etiam aptitudine. Priori modo dubitari non potest, quin Christus Dominus aliquando caruerit dominio rerum omnium tam in communi, quam in particulari, ut fortasse cum dicebat.

Filius hominis non habet vbi caput suum reclinet, vel quando: *Mulieres eum sequebantur ministrantes ei ex facultatibus suis*. Lucæ octauo. Quod si dicas tunc saltem habuisse vestes, quibus operiebatur, quarum dominium non erat apud alium, sed apud ipsum, vel saltem apud collegium Apostolicum dicam certè, saltem eo tempore, quo in Cruce pendit omnium rerum temporalium, & vsu, & dominio caruisse. Nam libenter cessit ijs, qui proprias vestes eripuerant. Alij verò ab hac generali propositione excipiunt vestes, quibus utebatur, quod mihi non displicet. Nam licet in Cruce vi priuari potuerit vsu illarum, non tamen dominio, quod antea habebat, qualecunque illud fuerit. Vnde scriptum est.

Diuiserunt sibi vestimenta mea, & supra vestem meam miserunt sortem. Psalm. 21. vbi vox illa mea dominium indicat. Et hoc satis fuisse videtur, ut Nicolaus dicere potuerit Christum dedisse nobis perfectissimæ paupertatis exemplum, tam in communi quam in particulari. Nam & Chrysost. hom. 17. in 2. epist. ad Corint. explicans illa verba, *Propter nos egenus factus est*, & inquirens, quæ fuerit illa Christi paupertas, respondet fuisse eam, quam in sua passione monstrauit. Posteriori modo non reperio quod aliquo tempore Christus Dominus hoc genus paupertatis profes-

sus sit ita, ut neque in communi, neque in particulari aliquid proprium habere decreuerit. Quod ut declaratur, fingamus Christum paupertatem voto firmasse, & Apostolos votum paupertatis enasisse. Dico ergo nunquam instituisse eam vitæ rationem, & statum, in quo nihil essent habituri neque in communi, neque in particulari, nec hanc paupertatem voluisse. Probatur quia in nocte cenæ Christus habebat loculos; ergo in communi habebat dominium aliquarum rerum (ut Nicolaus fatetur) ergo signum est nunquam antea professum esse illum vitæ statum, qui hoc dominium in communi non admitteret. Nam si aliquando eam rationem viuendi Christus instituisset, ab ea nunquam recessisset. Fuisset enim quodammodo ab inchoato maioris, ac strictioris paupertatis statu decidere: & iuxta hæc possunt intelligi quæ Ioan. 22. de Christi paupertate docet, quamquam fundamentum eius nobis probare non sit necesse. Existimat enim vsu, & dominium non distingui in his rebus quæ vsu consumuntur, & inde concludit, si Christus habuit vsu, habuisse etiam dominium. Quæ collectio, si bona esset, non solum concluderet de dominio in communi, sed etiam in speciali. Illud ergo, quod Ioannes assumit, non pertinet ad doctrinam fidei, unde non est ab eo, ut Pontifice definitum: sed ut à priuato doctore probabiliter existimatum, atque idcirco necesse non est, ut illi assentiamus. Verius enim est etiam in his rebus inueniri posse facultatem vtendi, quæ verè dominium non sit, & quod definita sit ad determinatum vsu, semperque à voluntate alterius pendeat. Non igitur hac ratione negamus Christum caruisse hoc dominio in communi: sed quia ex Euangelio colligi potest, nunquam eum professum esse huiusmodi paupertatis genus.

Dices, Hoc est perfectius: ergo oportuit ut aliquo tempore illud profiteretur. Respondeo primum satis esse, ut interdum eam paupertatem exercuerit. Qui licet profiteri hanc paupertatem ad statum perfectionis pertinere possit, non tamen necesse est, ut ad maiorem perfectionem pertineat. Nam pro diuersitate personarum, & statuum, interdum ita esse potest, interdum minime. Vnde Ioan. 22. in hoc sensu definit, non esse statum perfectionis contrarium aliquid in communi possidere. Et quidam dicti Fratricelli (qui oppositum docuerunt) ut hæretici damnati fuerunt. Quapropter, cum Nicolaus indicat quod habere loculos aliquid de perfectione diminuit, dicens Christum, cum loculos habuit, sese infirmioribus, minusque perfectis accommodasse, ut omnibus exemplo esset. Quidam dicunt non hoc defuisse, sed aliud agendo, ut particularem doctorem tradidisse: quod insinuauit Bened. 12. ut colligitur ex directorio inquisitorum q. 12. & 18. Melius vero dicitur, Nicolaum solum asseruisse in genere paupertatis minorem, minusque rigidam esse illam, quæ loculos habere permittit: non vero inde fit, quod semper pertineat ad maiorem perfectionem simpliciter. Adde quamuis in particulari persona, vel Ecclesiæ congregatione ad perfectionis statum pertineat, profiteri paupertatem in communi, vel in particulari: tamen respectu totius Ecclesiæ, non pertinere ad perfectionem eius, ut non habeat bona communia, id est, ut ea bona, quibus aluntur membra eius, non sint sub dominio saltem ipsius corporis Ecclesiæ. Vnde primitiua Ecclesiæ, quæ videtur professam statum perfectionis, habebat dominium bonorum in communi. Quia ergo Christus cum Apostolis Ecclesiam inchoabant, necesse fuit, ut ea bona, quæ habebant, essent sub dominio illius corporis. Et ad hunc modum posset exponi Nicolaus Papa. Nam ibi ait Apostolos abdicasse dominium rerum in particulari, & in communi. Quod nequid intelligide abdicatione communi respectu totius Ecclesiæ. Neque enim negari potest, quin eo tempore, quo fidelibus omnia erant communia, ea bona, quibus utebantur

Proprium, particulare rerum dominium post baptismum quando Christus habuit.

Ioan. 22. Pa

Christus aliquando rerum omnium dominium caruit.

Matth. 8.

Luc. 8.

Psalm. 21. Nicol. Pap.

Chrysost.

In rebus vsu consumptis. bilibus dominium ab vsu quemodo distinguuntur.

Obiectio: Responsio.

AA. 4.

tantur Apostoli: essent sub dominio totius Ecclesie, ergo solum dici possunt abdicasse dominium in communi, communitate aliqua particulari, quæ fuerit specialis congregatio, & pars Ecclesie. Sicque dici potest, viuentem Christo nihil proprii habuisse collegium Apostolicum, etiam in communi. Quia quidquid habebant, commune erat ipsis, & omnibus fidelibus, seu Christi sectatoribus, & discipulis. Et ita verissimum est Christum dedisse exemplum omnis perfectæ paupertatis, quæ in Ecclesia esse potest conuenienter.

Inter Nico-
laum, & Io-
annem 22.
Pars simul-
lum de Chri-
sti paupertate
diffinitum.

Ex his constat, quid dicendum sit ad dictorum Pontificum decreta. Ut enim alia omittamus, quæ præsentis disputationis non sunt, quod ad nos pertinet: nulla est inter eos contradictio, quod etiam Ioannes 22. in vltima extrauaganti declarauit. Ioannes enim docuit Christum aliquando habuisse rerum dominium, vel in particulari, vel in communi, & contrarium vel hæreticum damnat: hoc autem Nicolaus non negat. Sed potius expressè id admittit, dum declarat Christum habuisse loculos. Non definit autem Ioannes, semper Christum habuisse hoc dominium, quia ex Euangelio tolli non potest, & ipse solum docet, quod in Euangelio continetur, fieri ergo potuit quod Ioannes non negat, ut aliquando neque in communi, neque in speciali, quicquam CHRISTVS habuerit, quamquam hoc multo minus sit certum, quod à Nicolao non expressè asseritur, & explicandum est iuxta superius dicta. Sed roget quis verum Christus votum prædictæ paupertatis nuncupauerit, sicut D. Thomas de Apostolis probabiliter colligit ex illis verbis: *Ecce nos reliquimus omnia & sequimur te*. Nam inde videtur haberi, Apostolos hac in re fuisse Christum imitatores, atque ad id illum ut ipse foret exemplo, idem propositum ostendisse, vortque firmasse. Sed hac in re nihil addendum occurrit ijs, quæ in simili de castitate antea diximus. Nam licet Medina hic definiat ut certum, Christum huiusmodi votum non emisisse: nihil tamen noui asserit quod id ostendat, nec D. Thomas cuius sola auctoritate, & rationibus ipse nititur, id ut certum definit, ut supra satis explicato reliquimus.

Dubium.
D. Thom.

Matth. 19.

Respon.

Medina.

Illud sanè certius est, siue Christus paupertatem hanc voverit, siue non: libera tamen & spontanea voluntate illam assumpsisse, ut nostram salutem operaretur, nobisq; perfectionis exemplo esset. In quo grauius errauit Armachanus ser. 4. qui dixit. Christum nullius rei dominum, vel proprietatem habuisse, non voluntate sua, sed quia ea conditione accepit à Deo vsu rerum, ut nullam sibi posset appropriare. Tale enim, inquit, accepit dominium, quale Adam in statu innocentie: Adam verò hac conditione vsu rerum accepit, quæ omnia vana sunt, & sine fundamento, & contra Paul. 2. ad Cor. 8. dicentem, esse gratiam & beneficiū Christi, quod egenus fuerat propter nos. Ad hæc Christus voluntariè pro nobis dolores, passionisque sustinuit, ergo simili voluntate pro nobis pauper factus est. Item Ioan. 6. cum turbæ illum creare vellent Regem, voluntariè fugit. Deniq; illud, quod de Adamo dicitur, incertum est, & fortasse non verum, tamen (quauis ita esset) Christus non erat subditus illis legibus, & præterea cum secundum corpus factus fuerit in similitudinē carnis peccati & quoad hoc non assumpsit perfectiones iustitiæ originalis, consequenter fuit capax dotumq; proprietatis, quæ introducta est, & accommodata statui naturæ lapsæ, & carnis passibilis. Quod ergo Christus non assumpsit hoc dominium politicum & humanum, non idè fuit, quia esset incapax illius, sed quia voluntariè illud à se abdicauit, seu vsurpare noluit.

Dubium.
Caiet.
Medina.
Cass.

Tandem solet circa hanc Christi paupertatem inquiri, an interdum tanta fuerit, ut mendicare compellus sit. Caiet. Mat. 5. negat, Christum aliquando mendicasse: cuius sententiam sequitur Medina hic;

A & Castrus lib. 10. aduersus hæres. verbo, mendicitas. Fundamētum horum authorum solum est, quia non legimus Christum mendicasse. Quamquā enim Ioan. 4. legamus Christum petiisse à Samaritana potum aquæ, illud verò non fuit propriè mendicare, nam illud etiam diuitibus, & nobilioribus interdū euenit. Quin potius legimus, Christum mendicis, & egenis elemosinā erogasse: legimus etiam mulieres quasdam Christi sectatrices, suis cum facultatibus aluisse. Addi solet in huius sententiæ confirmationem, quod in veteri lege videtur prohibitum mendicare. Deut. 15. *Omnino indigens, & mendicus non erit inter vos.*

Ioan. 4.

Deut. 15.

Contrariam sententiam constantissimè defendit VValdenſis lib. 4. doctrin. fidei antiquæ c. 3 & 4. vbi priorem sententiam appellat nimis hereticā, & Scripturæ, ac veterum doctorum assertioni contrariam. Sed in hac censura excessit, nisi loquatur iuxta hæntem eorum hæreticorum, quos impugnat. Illi enim negabant licere religiosi medicare, & idè negabāt Christum mendicasse ut mendicatem damnarent. Et hoc modo hæreticum est dicere, Christum mendicitatē vitasse ut malam, quod vero re ipsa mendicauerit, necne, ad dogmata fidei non spectat. Eandem sententiam scilicet Christum mendicasse tenuit Cathar. lib. 2. contra Caiet. & Sixtus Sen. lib. 6. Biblioth. aino. 118. & 137. & Albertus Pighius lib. 5. contra Erasimum. Probari autè potest, primo quia coniecturæ alterius sententiæ nullius momenti esse videntur. Ut enim omittam interdum August. interpretatum esse, actum illum petendi potum à Samaritana fuisse actum mendicandi. Item, quod alijs placet verbum illud Christi Luc. 19. *Zachæ in domo tua oportet me manere*, fuisse quoddam mendicandi genus: etiam si domus, scriptum non esse Christum interdum mendicasse, non propterea sequitur nunquam mendicasse. Quia neq; hoc etiam legitur, neq; omnia, quæ Christus fecit, vel non fecit, scriptis mandata sunt: deinde ex ijs quæ scripta sunt, conieciimus quæ scripta non sunt. Ut ex eo quod Christus duodecimo ætatis anno relictis parentibus Ierosolymis mansit, pte colligunt Bernard. & Bonauent. illis diebus è mendicato vixisse: Sic igitur legimus, eo tempore quo Christus prædicauit, aliquando indiguisse ut alienis facultatibus aleretur, ut videre est Luc. 8. non constat autè, neq; est admodum verisimile semper fuisse illi vltro oblatas res omnes necessarias ipso nihil petente, ergo verisimile est interdum sibi necessaria postulasse, quod est mendicare. Explicatur minus, primò quia licet legamus aliquando mulieres sequentes ipsum, cum suis facultatibus sustentasse: non tamen semper habuit mulieres sectatrices. Nam in principio suæ prædicationis, quando discipulorum delectum habere cepit, non est verisimile, statim adhesisse ei comites feminas, in eiusque obsequium suas facultates erogasse. Deinde quia Matthæi 21. legimus Christum aliquando venientem Bethania Ierosolymam in itinere esuriuisse, & ad arborem ficu accersisse, ut inde resciceretur, non ergo tunc aderant feminæ quæ ex facultatibus suis illum alerent. Quid ergo prohibet, quo minus similem periculis passus inopiam, è mendicato sibi subuenerit? Præterea verisimilius videtur Apostolos interdum mendicasse, ut quando missi sunt sine pecunijs, & cæteris rebus apud Matth. & Luc. vtroque capite 10. ut prædicerent, & ab ijs, quos docebant, victum haberent, iuxta illud. *Dignus est operarius mercede sua*, cur ergo non crederentur illud etiam interdum fecisse Christum ut Apostolos suo inflammaret exemplo, & quia actus ille est bonus, & humilitatem præferret. Neque enim verum est, fuisse inter Iudæos mendicare prohibitum. Verbum enim illud Deuteronom. 15. non prohibitionem continet: sed promissionem, promittit enim Deus illis tantam rerum abundantiam, ut nemini medicare, futurum necesse sit. Quæ promissio sub conditione facta est, quæ ibi statim sub-

VValden.

Cathar.
Sixt. Sen.
Alb. Pigh.

August.

Luc. 19.

Bonauent.

Luc. 8.

Matth. 21.

Matth. 10.

Luc. 10.

Deut. 15.

tim subiungitur, *Si audieris vocem Domini Dei tui: & A* ideo non est impleta, quia conditio non est appo-
 sita. Vel certe (vt exponit D. Thomas 2.2. quæstion. 189.
 artic. 5. ad 3.) licet illa sit prohibitio, non tamen sit
 egenis nemendicent: sed diuitibus, ne in subuenien-
 dis pauperibus ita sint auari, vt eos cogant mendi-
 care. Quæ expositio videtur magis consentanea
 textui: tum quia ibi non tradebantur promissiones:
 sed potius præcepta, vel admonitiones quædam ad
 misericordiam pertinentes. Tum quia statim subi-
 iungitur in vulgata, *Non erit mendicus inter vos, vt be-*
nedicat tibi Dominus. Intelligendum autem puto il-
 lud non tam fuisse rigorosum præceptum, quam
 exhortationem ad elargiendas copiose eleemosy-
 nas: tamen, quia id re ipsa futurum non erat, subiun-
 gitur ibidem. *Non deerunt pauperes in terra habitatio-*
nistua, & ideo ego præcipio tibi, vt aperias manum fratri
tuo, &c. vbi nomen pauperis mendicum significat, vt
 constat ex Hebræo, quia eadem vox est utrobique. B
 Et quia præceptum eleemosynæ (quod statim subi-
 iungitur) raro obligat, nisi quando is, qui indiget,
 petit, non ergo prohibiti erant mendici, qui ibidem
 futuri esse prædicuntur. Vnde in Euangelio legi-
 mus multos inter Iudæos mendicasse, vt de duobus
 cæcis Ioann. 9. Lucæ 18. & de alio claudo Actuum
 3. & de Lazaro Lucæ 16. Et hinc facile constat nul-
 lius momenti esse coniecturam illam, quod Chri-
 stus interdum alijs eleemosynam dabat. Hoc enim
 etiam de Apostolis dici posset, & de omnibus ferè,
 qui paupertatem voluntariam profitentur, quibus
 frequenter accidit, vt nonnulla, quæ mendicando
 quaesierunt, pauperibus elargiantur. Tandem de
 Christo rectè intelligitur illud Psalm. 39. *Ego autem*
mendicus sum & pauper. Nam psalmum illum de Chri-
 sto intelligit Paul. ad Hebræ. 9. item illud Psalm. 108.
Persecutus est hominem inopem, & mendicum. Petrus e-
 nim Act. 1. exponit persequutorem illum esse Iu-
 dam, atque ad eod. mendicum fuisse Christum. Et i-
 ta etiam ibi interpretatur Hieronymus, Augustinus,
 Theodoretus, & Arnobius, Basilus etiam in regulis
 breuiorib. regul. 262. ita legit locum illum Paul. 2 ad
 Corinth. 8. *Propter nos mendicus factus est.* Quia ver-
 bum Græcum, *πρωτεύω*, propriè mendicare signifi-
 cat, quanquam interpretetur, eum posse dici men-
 dicum, quia ex diuite egenus factus est, & similiter
 alij Patres sentiunt posse mendicum exponi, id est,
 pauperem, & egenum, tamen nihil etiam vetat, quod
 propriè, & in omni rigore intelligatur, & idem est E
 de alijs testimonijs, quæ V Valdensis congerit.

Responsio.
Christum
aliquando
mendicasse
probabile.
Hieronymus.

Quocirca (si in re incerta iudicium ferendum est)
 hæc posterior sententia videtur magis probanda,
 quia supposita Christi paupertate, & varijs itin-
 ribus, vix fieri potuit, vt non interdum illi occurreret
 necessitas mendicandi: præsertim cum tante pauper-
 tatis fuerit (vt notat Hieron. Matthæi 21.) & ita nulli
 adularius sit, vt interdum in vrbe maxima nullum hospitem
 nullam inueneris mansionem, & oportuerit eum redire Be-
 thaniam, vt in domo Lazari hospitio reciperetur, quod
 certe quoddam genus mendicitatis erat. Atque ha-
 stenus de Christi paupertate.

Christus re-
ligiosus quo-
modo fuerit.

Vltimo loco ex his omnibus facile colligi potest,
 quid propositæ quæstioni respondendum sit. Nam
 si loquamur de statu religionis, qui per tria vota ef-
 fentialia constituitur, manifeste constat Christum
 Dominum hoc sensu religiosam vitam professum
 non esse. Quia neque illa tria vota emisit, nec satis
 constat an aliquod eorum nuncupauerint. Si verò
 consideremus id quod perfectionis est in statu reli-
 gionis, & religiosum vocemus eum, qui se totum ab
 effectu humanarum rerum abstraxit, ac diuino cul-
 tui perpetuò, & immobileriter consecrauit, sic certum
 est Christum instituisse vitam habentem excellen-
 tiori modo quicquid perfectionis est in vita reli-
 giosa seculis imperfectionibus. Nam status religio-

nis solum est via ad perfectionem, Christus autem
 nunquam fuit in via perfectionis: sed semper in ter-
 mino. Rursus alij indigent voto, quo eorum vitæ
 ratio stabilis, ac firma censeatur: Christo autem Do-
 mino sufficiens ad hoc erat deliberata voluntas, fir-
 mumque propositum, quia de se erat ita confirma-
 tus in bono, vt semper, quod esset perfectius, facili-
 mè posset operari. His autem, aliisque ablatis imper-
 fectionibus, in Christo fuit summa perfectio pau-
 pertatis, castitatis, & obedientiæ, ad Deum quidem
 iure, & facto, ad homines verò saltem vsu, & facto.
 Nam homini iure subdi non debuit, non propter
 defectum, sed potius propter personæ maiestatem,
 & excellentiam. Denique summam habuit perfec-
 tionem charitatis, ad quam hæc omnia ordinan-
 tur, habuit ergo eminentissimo modo quicquid
 perfectionis in religiosorum conuentibus, & in quo-
 libet alio perfectionis statu esse potest.

SECTIO III.

Virum Christum vitam austeram agere debuerit, an
moderatam.

Quæstio intelligitur de vitæ seueritate in victu, &
 vestitu, rebusque alijs, quæ ad corporis castiga-
 tionem pertinent. Ratio dubitandi est, quia multis
 de causis videtur decuisse, vt Christus magis quam
 alij homines, hoc vitæ genus institueret. Primò, quia
 eiusmodi vitæ seueritas maximè est ad hominis per-
 fectionem in statu naturæ lapsæ propter vincendas
 cupiditates, exercendamque patientiam necessaria
 ergo quamuis Christus propter seipsum non egeret
 hoc medio ad perfectionem acquirendam: tamen C
 vt homines ad illud amplectendum alliceret, oportuit
 vt eo vteretur. Secundò, quia huiusmodi cor-
 poris afflictiones sunt ad satisfaciendum Deo pro
 peccatis aptissimæ, quamuis autem Christus non
 haberet peccata, pro quibus satisfaceret: tamen to-
 ta mortalis eius vita ordinata est, ad satisfaciendum
 pro nostris, ergo, vt non solum ex dignitate personæ,
 sed etiam ex ipsorum operum proportionem, & qua-
 litate magis satisfaceret, decuit vt hanc vitæ ratio-
 nem assumeret. Tertiò, multum confert hoc seue-
 ra vitæ institutum ad commouendos homines, &
 persuadendum, quia magnam conciliat sanctitatis
 opinionem. Et licet non debeat propter hunc finem
 præcipuè fieri: tamen quando simul sperari hic fru-
 ctus potest, non est malum: sed potius bonum simul
 intendere. Sed incarnatio, & vita Christi ordinaba-
 tur ad docendos, excitandosque homines ad virtu-
 tem, & poenitentiam, ergo propter hunc etiam finem
 nem maximè decuit, vt vitæ seueritatem seruaret
 Christus, & ostenderet: Quæ omnia in Ioanne Ba-
 ptista confirmari possunt, qui eximia vitæ austerita-
 te est vsus, non quidem propter peccata, quæ com-
 miserat, quæ vel nulla, vel exigua fuerunt: sed ne illa
 committeret, & vt hominibus poenitentia præbe-
 ret exemplum, sicque sanctitatis exemplo, & opinio-
 ne, apud homines plurimum valeret, & testimo-
 nium de Christo redderet. Quartò, potest hæc pars
 suaderi ex facto ipso: nam vita austerior nihil aliud ef-
 se videtur, quam vita laboribus, & doloribus ple-
 na, & perpetuè cuiusdam abiectioni seu corporis mor-
 tificationi & cruci subiecta: constat autem ex histo-
 ria Evangelica, huiusmodi fuisse Christi Domini vi-
 tam: ergo.

Dicendum verò est primò, non oportuisse, vt Vita Christi
 Christus austeram vitæ genus profiteretur. Conclu-
 sio hæc est certa, quæ satis probatur, primo ex factis, *cur austeram*
 & verbis ipsiusmet Christi Matth. enim 11. dixit, *non decuit.*
Matth. 11.
Non Iohannes non manducans, neque bibens, & dicunt demo-
nium habere. Venis filius hominis manducans, & bibens, &
dicunt, ecce homo vorax, & potator vini, ex quo loco
colli-